

ZAKLJUČAK

Matica hrvatska najstarija je kulturna ustanova hrvatskog naroda. Ona je na svom dugom putu, izdajući knjige - od *Osmana* Ivana Gundulića do danas - izgrađivala noviju hrvatsku pisanu kulturu kao ni jedna druga kulturna ustanova u Hrvatskoj. Dok su Akademija i Sveučilište izgrađivali hrvatsku znanstvenu elitu, Matica je ušla u široke slojeve društva, ujedinjavajući svojim radom sve hrvatske stvaraoce na polju književnosti, znanosti i umjetnosti. Ona je izdala najveći broj književnih djela hrvatskih pisaca 19. i 20. stoljeća, a svojim novim nakladničkim projektima i programima pretiskala je sve ono što je izgrađivalo hrvatski jezik i hrvatsku kulturu od srednjega vijeka do naših danas i što danas, s pravom, ubrajamo u hrvatsku književnu baštinu. Ona je izdala također najveći broj klasika svjetske književnosti, od Homera, Vergilija ili Dantea do suvremenih književnih stvaralaca. Ona je izdala prve kritičke knjige povijesti Hrvata, ali i knjige koje obrađuju na stručan način cjelovitu svjetsku povijest; izdala je zatim i knjige iz zemljopisa, zdravstva, privrede. Nema ni jednoga područja života o kojem Maticine knjige - već 160 godina - nisu svoje čitateljstvo stručno i znanstveno obavješćivale.

Od davne 1842. do danas Matica hrvatska poslala je u hrvatski narod neizbrojivu količinu knjiga kojima je izgrađiva-

la i podržavala nacionalnu svijest te je njezinim knjigama izgrađen hrvatski građanski stalež, nositelj političke misli u 19. i 20. stoljeću. Matica hrvatska nikada nije u svome radu priznavala niti društvene (klasne) niti obrazovne razlike među Hrvatima, pa tako ni upravne ni političke granice koje su dijelile hrvatski narod, nego je knjige, preko svojih povjerenika, slala u svaku hrvatsku kuću. Knjiga je uvijek u hrvatskom domu bila najbolji prijatelj i učitelj, a pokazivala je, na najvidljiviji način, i društveni položaj onih koji su knjige posjedovali i voljeli.

Njezina su redovita izdanja, kao i časopis "Vienac", središnje književne edicije u Hrvatskoj: "u njoj je izlazilo gotovo sve što se u Hrvatskoj od vrijednosti produciralo", odnosno "povijest Matice hrvatske u neku je ruku povijest hrvatske kulture", posvjedočio je o Matici Antun Barac.

Matica hrvatska proživljavala je sve uspjehe i padove, sve nade i sumnje, sva razočaranja i uzlete koje je proživljavao hrvatski narod u posljednjih stotinu i šezdeset godina. Matica hrvatska se tako ugradila u intelektualnu i moralnu povijest hrvatskoga naroda. Ona je svijest i savjest hrvatskoga naroda.

Josip Bratulić